

"אינני יודע מה לעשות", פנה ד"ר בנימין זאב הרצל, שעמד בראש "אגדת ציון" בוינה, אל חבריו לאגדה משה ועזריה.

"מה הבעיה?" שאלו השניים.

"זה עתה קבלתי מכתב מהמושבה משמר הירדן. המתושבים במצוקה. הם זקוקים נואשות לכסף ובקשו ממני שאסייע להם. אני כל כך רוצה לסייע ולעזור, אף איני יודע איך להתחיל לעשות זאת! תמיד דברתי על ארץ ישראל, אף אף פעם לא הזדמן לי לעמוד בקשר עם התושבים שמתגוררים בה".

משה הציע להרצל הצעה מעניינת: "כלנו שמענו על הרב מוהליבר, מראשי תנועת חבת ציון. הרב מוהליבר כבר מבגר ויש לו נסיון של כעשרים שנה בשתוף פעולה עם המושבות. הוא יסד מושבות ועזר גם למושבות נוספות להתבסס. הוא שגיס את הברון רוטשילד לטובת המפעל הציוני. לדעתי, הרב מוהליבר הוא הכתבת שלך, הרצל. הוא ודאי יוכל לעזור לך".

בו ברגע התישב בנימין זאב הרצל וכתב מכתב לרב מוהליבר:

"אנו מבקשים עצה מכבוד הרב כיצד לסייע למושבה משמר הירדן, שנקלעה לקשי. אין לנו כל נסיון וכל ידע בענייני ארץ ישראל, ואנו חוששים פן נכשל. ידוע לנו עד כמה מוסר הרב את נפשו למען הישוב היהודי המתחדש בארץ ישראל, וככל אשר יורה וינחה אותנו כבודו - כה נעשה".

מאז קבל הרב מוהליבר את המכתב החל קשר מכתבים בינו ובין הרצל, והשניים העריכו זה את זה עד מאוד. לא חלף זמן רב ומכתב מיחד מהרצל הגיע אל הרב מוהליבר. הרב פתח את המעטפה והחל לקרוא, והתרגשותו גוברת מרגע לרגע: "שלום וברכה, כבוד הרב. אני מתכנן פנוס ענק של נציגים יהודים מכל רחבי העולם. שלחתי הזמנות לנציגים יהודים מאירופה, מאמריקה ואפילו מאפריקה! את כלם הזמנתי אל העיר בָּזֶל שבשווייץ, שם יתקיים 'הקונגרס הציוני', ובו, לראשונה, יכרז בגלוי: עם ישראל רוצה לשוב לארצו ולהקים בה מדינה יהודית!"

"למרבה הצער, רבים מיהודי רוסיה מתנגדים לציונות או מפחדים מאימת השלטונות. אף אתה, נשיא תנועת חובבי ציון, מגדולי תלמידי החכמים בדורנו, ודאי תוכל להמריץ אותם להשתתף בקונגרס. חשוב שנציגים רבים ככל האפשר יגיעו לארוע החשוב. זוהי שעה גורלית לעמנו. לכבוד יהיה לנו אם תשתתף גם אתה בארוע החשוב הזה".

הרב מוהליבר הישיש התמלא בכוח. הוא הכריז: "לכבוד יהיה לי לנסע לבָּזֶל ולהשתתף בקונגרס. עד טפת כוחי האחרונה אעשה ככל יכלתי למען עמי וארצו!"

אף תכניותיו של הרב מוהליבר לא יצאו אל הפועל. רופאיו של הרב קבעו חד-משמעית: "טלטולי הנסיעה יזיקו מאוד לבריאותך, עליך להשאיר בביאליסטוק".

בלב כבד נאלץ הרב מוהליבר לוותר על הנסיעה, אף התנחם: "אמנם אינני יכול להיות בקונגרס בגופי, אף רוחי ולבי יהיו עם הנואמים. כלי תפלה כי הקונגרס יצליח ויביא, בעזרת ה', ברכה רבה לעם היהודי!"